

Braces, Crowns and Mikvah

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

Dedication by Dr. Elie and Sylvia Wolfson in memory of

אהרן משה בן חנוך העניך, פייגע רישא בת דוב, יוסף בן מאיר, זיסא בת יצחק צבי הכהן

What is a "chatzitzah"?

1. Vayyikra 15:16

וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ

And he shall wash all of his flesh in water

2. Talmud, Eruvin 4a-4b

אמר רבי חייא בר אשי אמר רב שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני...

חציצין דאורייתא נינהו דכתיב ורחץ במים את כל בשרו שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים!... כי אתאי הילכתא לרובו ולמיעוטו ולמקפיד ולשאין מקפיד, וכדרכי יצחק דאמר רבי יצחק דבר תורה רובו ומקפיד עליו חוצץ ושאינו מקפיד עליו אינו חוצץ, וגזרו על רובו שאינו מקפיד משום רובו המקפיד ועל מיעוטו המקפיד משום רובו המקפיד.

R' Chiyya bar Ashi cited Rav: Chatzitzah is a law that traces back to Moses at Sinai.

But chatzitzah is biblical, as the verse states, 'He shall wash all of his flesh in water' – all of his flesh, with nothing interrupting between his flesh and the water!... The law tracing to Sinai is regarding majority vs minority, *makpid* vs not *makpid*, as R' Yitzchak taught: Biblically, only majority and *makpid* interrupt. The sages decreed that either majority or *makpid* alone also interrupts.

3. Rama Yoreh Deah 198:1

ולכתחלה לא תטבול אפילו בדברים שאינם חוצצין, גזרה אטו דברים החוצצים (הגהות ש"ד).

Ideally, she should not immerse even with a non-chatzitzah, lest she immerse with a chatzitzah.

When does an attachment become a body part?

4. Shulchan Aruch Orach Chaim 317:1

וי"א שכל קשר שאינו עשוי להתיר באותו יום עצמו, מקרי של קיימא (כל בו והגה"מ פ"י) ויש מקילין לומר דעד שבעה ימים לא מקרי של קיימא

Some say that a knot which is not meant to be untied that day is called 'permanent'; others are lenient and say that it is not called 'permanent' if it will be removed within seven days.

5. Rama Yoreh Deah 198:6

ואותן שיש להן כמין קליעות שערות דבוקות זו בזו... וסכנה להסירם, לא חייצי (מרדכי ה"נ בשם ראב"י ובאגור ובהגהות ש"ד)

Where hair is stuck together, braid-like... such that it would be dangerous to remove it, that does not interrupt.

Defining "makpid"

6. Shulchan Aruch Yoreh Deah 198:1

ואם דרך בני אדם לפעמים להקפיד עליו, חוצץ אפילו אם אינה מקפדת עליו עתה, או אפילו אינה מקפדת עליו לעולם

If people are *makpid* sometimes, it interrupts even if she isn't *makpid*, personally, now or ever.

7. R' Shabbtai haKohen, Shach Yoreh Deah 198:2

והיכא דרוב בני אדם אין מקפידים והיא מקפדת כ' ב"י בשם הרמב"ם וטור דחוצץ

Where most people are not *makpid* but she is *makpid*, Beit Yosef cited Rambam and Tur that it interrupts.

8. Nachmanides, Responsum 124

נשים שצובעות שערותן לנוי מסתברא שאין חוצץ, דנוי הוא להם ואינם מקפידות להסירו לעולם. אדרבה! חוזרות ומחדשות אותו תמיד לנוי

Hair dyed for beauty does not interrupt; they consider it beautiful, and they are not *makpid* to remove it, ever. Just the opposite – they continually renew it for beauty!

9. R' Moshe Feinstein, Igrot Moshe Yoreh Deah 1:97:1

צריך לומר דכוונתו לחלק בין הקפידא להסיר בשעת לישה שאין לזה זמן קצוב דאפשר שיזדמן לה בכל יום וגם בלילה לכן נחשב בכל עת שהיא מקפדת דאינה יכולה לבטלו על משך זמן ובין כשהקפידא להסיר הוא רק לזמן קצוב דעד זמן ההוא ודאי לא תסלקנו הויה אינה מקפדת עד זמן ההוא ואין חלוק אם זמן ההוא רחוק או קרוב

One must say that he meant to distinguish between:

- Where one is *makpid* to remove the ring during kneading, which has no fixed time for it could happen on any day or night, so that she is always considered *makpid* because she cannot leave it there for an extended time, and
- Where one is *makpid* to remove it only at fixed times, so that she certainly won't remove it until that time. She is not *makpid* until then. The length of time in between removals is irrelevant.

Hidden areas of the body

10. Mishnah Mikvaot 10:8

חץ שהוא תחוב באדם בזמן שהוא נראה חוצץ ואם אינו נראה טובל

Where an arrow is stabbed into flesh and it is visible, it interrupts. If it is not visible, one may immerse.

11. Talmud, Niddah 66b

נהי דביאת מים לא בעינן מקום הראוי לביאת מים בעינן כדר' זירא דא"ר זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו ושאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו

Granted that we don't require entry of water, we require the possibility of entry of water, as R' Zeira taught, "Where mixing is possible, mixing is not required. Where mixing is not possible, mixing is required."

12. Shulchan Aruch Yoreh Deah 198:38

אינה צריכה לפתוח פיה כדי שיכנסו בה המים, ולא תקפוץ אותה יותר מדאי; ואם קפצה, לא עלתה לה טבילה

She need not open her mouth for water to enter, and she should not close it too tightly, either. Closing it tightly would invalidate the immersion.

13. Tosafot Kiddushin 25a-b כל

וא"ת בטבילה מנ"ל דבעינן ראוי ויש לומר משום דכתיב ורחץ את כל בשרו דמשמע אפי' בית הסתרים וכתיב וידיו ודרשינן מה ידיו מאבראי אף כל מאבראי וממעטים בית הסתרים מ"מ כיון דאיכא כל דמרבין אפי' בית הסתרים איכא למימר לכל הפחות להכי מרבי דבעינן ראוי לביאת מים

You might say: Regarding immersion, how do we know to require the possibility of water entering? Perhaps it is because the verse says, 'He shall wash all of his flesh', which indicates even hidden areas. It also says, 'And his hands,' and we deduce that just as hands are external, so only external parts must be washed, and not hidden parts, but 'entire' includes hidden parts, to say that the entry of water must be possible.

14. Ritva Kiddushin 25a מקום

הא מדרבנן בעלמא הואיל ולענין טומאה דינו כגלוי מן התורה שויוה רבנן לענין טהרה נמי כגלוי, מיהו רחיצה וביאת מים לא בעי דהא כתיב ורחץ את כל בשרו מה בשרו מאבראי אף כל מאבראי.

This is rabbinic. Since the biblical text views a hidden area like an exposed area regarding impurity, therefore the sages equated it with an exposed area as far as purification. However, it does not require actual bathing and the entry of water, for the verse says, 'all of his flesh', which refers to external flesh.

	Grounds for leniency	Grounds for stringency	Conclusion
Permanent tooth implant	Its permanence is desired; Aesthetics require it	Removable is possible; Majority?	No problem
Tooth which is removed for cleaning	Aesthetics require it; Removal is to improve function; Long/regular intervals	It is removed	Many are lenient
Tooth which is removed for sleep or eating	Aesthetics require it	Removed regularly	Remove for immersion
Protective cap, Surgical packing in tooth implants	One eats with them	They are due for removal and will not be replaced	Ask the Rabbi
Permanent filling	One wants it to fill the hole; <i>It's beit hastarim</i> ; It's a minority of the space; It's attached and not removed; You chew fine with it	One doesn't want it	No problem Some require shaving it if it protrudes and disturbs
Temporary filling	One wants it to fill the hole; <i>It's beit hastarim</i> ; It's a minority of the space; Removal requires an expert; Removal is scheduled; It's needed for healing now; It will be replaced with a filling; You chew well with it	Not meant to remain in	Ask the Rabbi
Permanent crown/bridge	It's attached; It's needed for aesthetics; It's needed for function		No problem, but clean out anything that gets caught
Temporary crown	It's attached; It's needed for aesthetics; It's needed for function; Removal requires an expert	Not meant to remain in	Many are lenient
Braces – brackets	Attached to the tooth; Present for months, even years	One does not want them; Not meant to remain in;	Many are lenient
Braces – wires	One wants them in; Minority of the space; Some are medically needed	These are not beautiful; Bands replaced regularly; Wax on edges of wire	Ask the Rabbi